

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

“19” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕДІАПРАВО»**

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність С 7 Журналістика

Освітня програма Журналістика

Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний

Розробники: кандидат юридичних наук Івченко Б.-Ю.В.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Медіаправо»

Вивчення дисципліни сприятиме формуванню необхідних у практичній роботі журналіста знань у сфері медіаправа, вмінь ефективно орієнтуватися у законодавчому регулюванні питань захисту прав громадян на інформацію та свободи ЗМІ, особливостей нормативно-правового регулювання журналістської діяльності, прав та обов'язків журналіста у сфері інформаційного права.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	С7 «Журналістика»	
Освітня програма	«Журналістика»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	3	
Семестр	5	
Лекційні заняття	15 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	-	год.
Самостійна робота	75 год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: вивчення дисципліни полягає в опануванні здобувачами вищої освіти теоретичних знань і формування у них практичних умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, пов'язаних із інформаційним правом, правовим регулюванням засобів масової інформації, реклами, діяльності журналістів та правильного застосування норм законодавства у цій сфері. Особлива увага приділяється ознайомленню студентів з юридичними аспектами медіаправа, визначенню сутнісних характеристик таких явищ як інформаційна безпека, інформаційна війна, медіаграмотність, інформаційна гігієна.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			Л	П	Лаб	інд	с.р.		Л	П	лаб	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Медіаправо, сутнісний зміст та базові елементи структури.														
Тема 1. Медіа: сутність, основні поняття, базові принципи.	1-2	18	2	4			12							
Тема 2. Медіаправо, міжнародний аспект та національне законодавство.	3-4	18	2	4			12							
Тема 3. Суб'єкти медіа та їх правове становище.	5-6	18	2	4			12							
Тема 4. Ліцензування та реєстрація суб'єктів у сфері медіа.	7-8	15	2	4			9							
Разом за змістовим модулем 1.	-	69	8	16			45							

Змістовий модуль 2. Особливості правового регулювання діяльності суб'єктів медіаправа.												
Тема 5. Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення, мета та завдання.	9-10	14	2	4			8					
Тема 6. Органи спільного регулювання у сфері медіа.	11-12	14	2	4			8					
Тема 7. Правовий статус журналіста.	13	9	1	2			6					
Тема 8. Юридична відповідальність у медіасфері.	14-15	14	2	4			8					
Разом за змістовим модулем 2	-	51	7	14			30					
Усього годин	120		15	30			75					

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Медіа: сутність, основні поняття, базові принципи.	2
2	Тема 2. Медіаправо, міжнародний аспект та національне законодавство.	2
3	Тема 3. Суб'єкти медіа та їх правове становище.	2
4	Тема 4. Ліцензування та реєстрація суб'єктів у сфері медіа.	2
5	Тема 5. Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення, мета та завдання.	2
6	Тема 6. Органи спільного регулювання у сфері медіа.	2
7	Тема 7. Правовий статус журналіста.	1
8	Тема 8. Юридична відповідальність у медіасфері.	2

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Медіа: сутність, основні поняття, базові принципи.	4
2	Тема 2. Медіаправо, міжнародний аспект та національне законодавство.	4
3	Тема 3. Суб'єкти медіа та їх правове становище.	4
4	Тема 4. Ліцензування та реєстрація суб'єктів у сфері медіа.	4
5	Тема 5. Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення, мета та завдання.	4
6	Тема 6. Органи спільного регулювання у сфері медіа.	4
7	Тема 7. Правовий статус журналіста.	2
8	Тема 8. Юридична відповідальність у медіасфері.	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Інформація та інформаційні потреби громадян, завдання, класифікація та вимоги до інформації.	12
2	Тема 2. Роль законодавства серед джерел медіаправа.	12
3	Тема 3. Характеристика видів інформації що заборонені до поширення у медіа.	12
4	Тема 4. Реєстрація іноземних медіа в Україні, процедура та особливості.	9
5	Тема 5. Форми контролю та нагляду в медіасфері.	8
6	Тема 6. Повноваження експертних колегій органу спільного регулювання.	8
7	Тема 7. Рішення Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів.	6
8	Тема 8. Правопорушення у сфері медіа. Мета та завдання перевірки суб'єкта у сфері медіа	8

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист проектів.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» Розподіл балів за видами навчальної діяльності

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Медіаправо, сутнісний зміст та базові елементи структури.		
П.р.1. Медіа: сутність, основні поняття, базові принципи.	ПРН9, ПРН 17, в тому числі знати поняття медіа, принципи та особливості державної політики України у сфері медіа; сутність, предмет, принципи, джерела та методи медіаправа, національне та міжнародне законодавство у сфері медіаправа; правове становище та правові підстави діяльності суб'єктів медіаправа.	10
П.р.2. Медіаправо, міжнародний аспект та національне законодавство.		10
П.р.3. Суб'єкти медіа та їх правове становище.		10
П.р.4. Ліцензування та реєстрація суб'єктів у сфері медіа.		10
Самостійна робота 1. Інформація та інформаційні потреби громадян, завдання, класифікація та вимоги до інформації. Роль законодавства серед джерел медіаправа. Характеристика видів інформації що заборонені до поширення у медіа. Реєстрація іноземних медіа в Україні, процедура та особливості.		30
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Особливості правового регулювання діяльності суб'єктів медіаправа.		
П.р.5. Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення, мета та завдання.	ПРН3, ПРН 8, ПРН17, ПРН 18, в тому числі знати склад, завдання та права Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення; особливості спільного регулювання у сфері медіа, його зміст та завдання, правовий статус органів спільного регулювання, завдання експертних колегій; характеристику основних правопорушень у медіасфері та відповідальність за них.	10
П.р.6. Органи спільного регулювання у сфері медіа.		10
П.р.7. Правовий статус журналіста.		10
П.р.8. Юридична відповідальність у медіасфері.		10
Самостійна робота 2. Форми контролю та нагляду в медіасфері. Повноваження експертних колегій органу спільного регулювання. Рішення Європейського суду з прав людини щодо свободи вираження поглядів. Правопорушення у сфері медіа. Мета та завдання перевірки суб'єкта у сфері медіа		30
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати та мультимедійні презентації повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн-формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4777>);
- посилання на цифрові освітні ресурси:
<https://www.un.org>
<https://mcsc.gov.ua/>
<http://khpg.org/>
- підручники, навчальні посібники:
<https://dspace.onua.edu.ua/items/bb03e27d-7b46-4efe-9ab4-13effe8ed66c>
<http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/6511>
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

І. Базова

1. Правове регулювання засобів масової інформації в Україні / І. М. Бойчук, І. М. Копистинська // Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія : Право. 2017. № 3. С. 138-145.
2. Еннан Р. Є. Медіаправо : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності «Журналістика». Одеса : НУ "ОЮА", 2020. 50 с.
2. Кодацька Н. О., Філатов В. В. Медіаправо : навчальний посібник. Дніпро : УМСФ. 2024. 93 с.
3. Людвик І. В. Засоби масової інформації як інститут громадянського суспільства: конституційно-правові аспекти // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. 2016. Вип. 4. С. 25-30.

4. Павликівський В. І. Кримінально-правове забезпечення свободи слова та професійної діяльності журналістів в Україні : монографія. Харків : Панов, 2016. 488 с.
5. Поклонська О. І. Права та обов'язки журналіста як основа ефективного функціонування засобів масової інформації // Форум права. 2017. № 3. С. 166–171.
6. Про медіа : Закон України від 13 грудня 2022 р. № 2849-IX. Голос України. 2022. № 267.
7. Харенко О. В. Інформаційно-правовий статус друкованих засобів масової інформації // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2015. Вип. 16(1). С. 82-86.
8. Харенко О. В. Правове регулювання відмови у державній реєстрації друкованого засобу масової інформації // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2015. Вип. 35(1.3). С. 41-46.

II. Допоміжна

1. Інформаційний простір України: Словник-довідник законодавчих термінів: довідково-навчальне видання / автор-укладач Я.О.Чепуренко / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ: “Освіта України”, 2008. 544 с.
2. Інформація та реклама в Україні: зб. законодав. і нормат. актів: (офіц. текст)/ упоряд. Ю.В. Паливода. Київ: ПАЛИВОДА А.В. 2010.440 с.
3. Каткова Т. Г. Інформаційне право. Практикум: навч.посіб. Харків: Право, 2019. 108 с.
4. Кузнецова О.Д. Правові норми журналістики України: посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2006. 352 с.
5. Основи інформаційного права України: навч. посіб./ В.С. Цимбалюк, В.Д. та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Знання, 2009. 414 с.
6. Марущак А. Доступ до інформації: права журналістів. [Електронний ресурс]: http://www.uapp.org/uk/legal_library/11/21.html.
7. Приступенко Т.О. Теорія журналістики: Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навч. посіб. Рекомендовано МОН. Київ, 2011. 351 с.
8. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: навч. посіб. Київ: КНТ, 2007. 532 с.
10. Цимбалюк В.С. Інформаційне право (основи теорії і практики). Київ: “Освіта України”, 2010. 388 с.

12.Інформаційні ресурси

1. Сайт Організації Об'єднаних націй <https://www.un.org>
2. Сайт Європейського суду з прав людини - <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>
3. Сайт справ Європейського суду з прав людини <https://hudoc.echr.coe.int/rus>
4. Сайт Міністерства культури та стратегічних комунікацій України <https://mcsc.gov.ua/>
5. Сайт Центру демократії та верховенства права <https://cedem.org.ua/>
6. Сайт Харківської правозахисної групи <http://khpg.org/>